Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan talousvaliokunta

TaV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
14.03.2024
Dnro/Dnr
TRAFICOM/128011/03.03.01/2024
Viite/Referens
HE 11/2024 vp / Asiantuntijapyyntö

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt lausuntoja hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esityksellä annettaisiin täydentävää sääntelyä liittyen kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla ja direktiivien (EU) 2019/1937 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2022/1925 (digimarkkina-asetus, DMA).

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

1. Yleistä

Hallituksen esityksellä on tarkoitus antaa digimarkkina-asetukseen liittyvää täydentävää sääntelyä. Vaikka kyseessä on jäsenvaltioissa sellaisenaan sovellettava asetus, esitetään täydentävän sääntelyn antamista sen varmistamiseksi, että kansallisten viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeät ja riittävät asetuksen täytäntöönpanosta vastaavan Euroopan komission avustamiseksi ja asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia (661/2012). Lakia esitetään muutettavaksi siten, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimisi keskitettynä kansallisena yhteysviranomaisena digimarkkina-asetukseen liittyvissä asioissa sekä voisi salassapitosäännösten estämättä vastaanottaa ja luovuttaa Euroopan komissiolle digimarkkina-asetuksen artikloissa tarkoitettuja tietoja ja asiakirjoja.

Lisäksi lakiin esitetään lisättäväksi säännökset Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) toimimisesta Euroopan komissiota avustavana viranomaisena digimarkkina-asetuksen nojalla tehtävillä tarkastuksilla ja markkinatutkimuksissa sekä markkinatutkimuksen aloittamista koskevan pyynnön tekijänä.

2. Viranomaisten avustaminen komission tietopyynnöissä

DMA:n noudattamisen valvonta kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan. Asetuksen valvonnan suorittamiseksi komissio voi tehdä tietopyyntöjä, kuulla luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä sekä toteuttaa yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskevia tarkastuksia. Komissio voi kohdistaa tietopyyntöjään myös jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja asetuksessa velvoitetaan kansallisia

viranomaisia avustamaan komissiota sen pyynnöstä esimerkiksi markkinatutkimusten toteuttamisessa.

Komissio voi lisäksi nimetä itsenäisiä ulkoisia asiantuntijoita tai tarkastajia sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten virkamiehiä avustamaan asetuksen velvoitteiden ja sen nojalla määrättyjen toimenpiteiden täytäntöönpanon valvonnassa sekä antamaan erityisasiantuntemusta ja -tietämystä komissiolle. Komissio voi myös kuulla kansallisia viranomaisia mistä tahansa DMA:n soveltamiseen liittyvästä asiasta.

Komissio voi osoittaa tietopyynnön valvonnan kohteena olevien yritysten lisäksi jäsenvaltioiden viranomaisille. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on pyynnöstä toimitettava komissiolle kaikki niiden hallussa olevat tiedot, joita komissio tarvitsee sille DMA:ssa määrättyjen tehtävien suorittamiseksi. Kussakin yksittäisessä tapauksessa toimivaltaiseksi katsottava jäsenvaltion viranomainen tulee ratkaista tapauskohtaisesti sen perusteella, minkä viranomaisen tehtäväkenttään kuuluvia tietoja komissio kulloinkin tarvitsee. Artiklassa käytetyn muotoilun johdosta ei ole mahdollista etukäteen tyhjentävästi määritellä sitä, mitkä kaikki kansalliset viranomaiset voivat olla komission tietopyyntöjen kohteina.

Koska DMA on erittäin laaja asetus, etenkin joissain artikloissa käytetty määritelmä jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voi tarkoittaa useita eri viranomaisia riippuen siitä, millaista ydinalustapalvelua tarjoavasta portinvartijasta yksittäisessä tapauksessa on kyse. Tämän vuoksi kussakin tapauksessa tarkoitettava toimivaltainen kansallinen viranomainen on arvioitava tapauskohtaisesti.

Ehdotetussa lakimuutoksessa säädettäisiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimimisesta keskitettynä kansallisena yhteysviranomaisena DMA:han liittyvissä asioissa. Siinä edelleen säädettäisiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä muilta kansallisilta viranomaisilta kaikki niiden hallussa olevat DMA:n 21 artiklan 5 kohdassa ja 53 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja asiakirjat sekä luovuttaa ne Euroopan komissiolle.

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston nimeämistä keskitetyksi kansalliseksi viranomaiseksi DMA:han liittyvissä asioissa. Kansallisen keskitetyn viranomaisen asema varmistaa tiedonkulkua ja tehtävien selkeää koordinointia. KKV on kilpailuviranomaisena luonteva virasto esitettyyn rooliin.

3. Liikenne- ja viestintäviraston rooli

Lakiehdotuksen perustelutekstien mukaan DMA:n täytäntöönpanon kannalta relevantteja tietoja voidaan arvioida olevan esimerkiksi Traficomilla liittyen viestintämarkkinoihin ja -palveluihin. DMA:n kannalta merkityksellisiä tietoja saattaa olla Traficomin hallussa esim. koskien sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (viestintäpalvelulaki, 917/2014) määrittelemiä henkilöiden välisiä numeroista riippumattomia viestintäpalveluita tai digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (digipalveluasetus, DSA) määrittelemistä tietoyhteiskunnan palveluita tarjoavia välityspalveluita. Traficom on nimetty viimeksi mainitun asetuksen mukaiseksi kansalliseksi koordinaattoriviranomaiseksi. Koska Traficomin hallussa olevat tiedot on saatu eri säädösten nojalla ja saattavat sisältää liikesalaisuuksia, on hyvin perusteltua, että lausuttavassa lakiehdotuksessa rajataan KKV:n saaman tiedon käyttötarkoitukseksi vain DMA:n edellä mainittujen artiklakohtien mukaisiin

tarkoituksiin.

Erityisesti digipalvelusäädöksen mukaiset välityspalveluiden tarjoajat, jotka ovat nimetty erittäin suuriksi verkkoalustoiksi tai hakukoneiksi, saattavat olla osittain samoja toimijoita kuin digimarkkina-asetuksen portinvartijoiksi nimettävät tai nimetyt toimijat. Näin ollen on mahdollista, että mikäli Kilpailu- ja kuluttajavirasto saa tietopyynnön komissiolta, voi tietojen luovutusvelvollisuus tai vähintään sen arviointi koskea kansallisesti myös Traficomia. Tästä johtuen mahdollisten komission tietopyyntöjä koskeva kansallinen koordinaatio ja oikea-aikainen tiedonvaihto on tärkeää.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 14.3.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Koskinen Jenni
Verkostojohtaja

Riikonen Jarmo
Projektipäällikkö